

DOI 10.33294/2523-4234-2025-35-1-285-313

УДК 2-53

ORCID: 0000-0003-3226-0301

Петро Васильович Сабат

Очищення храму від осквернення (десакралізації) в друкованій літургійній традиції УГКЦ

Висвітлено процес зародження та формування чинів (молитов) для очищення храму від осквернення (десакралізації) у східній церковній традиції, зокрема в УГКЦ. Повідомлено, що в Унійній церкві XVIII ст. існували три види чинів для очищення храму – від осквернення, профанації або вбивства (чи побиття до крові) людини в цій сакральній споруді. Зазначено, що метою їхнього звершення було збереження чистоти і святості особливого місця та зведеної на ньому церкви, освяченої й призначеної безпосередньо для служіння Богові на цій землі.

Розкрито спільність і відмінність вказаних видів чинів на очищення храму (всі вони належать до т. зв. приватних церковних богослужінь), представлено їхні редакції. Простежено джерела, час появи й поширення цих унікальних церковних творів у літургійній практиці УГКЦ. Перелічено молитви, які вживалися в кожному з чинів, і з'ясовано, коли в УГКЦ почали використовувати самі лише молитви для очищення храму (без відповідних чинів).

Наголошено, що право безпосередньо звершувати види чинів на очищення церкви мав тільки правлячий єпископ єпархії або делегований ним священник. Описано сучасні практики очищення храму (у різних випадках) в УГКЦ.

Встановлено, що в XVIII–XX ст. у друкованій літургійній традиції Унійної церкви існував і загальний чин для очищення храму від осквернення (десакралізації). Досліджено структуру цього чину.

Ключові слова: десакралізація, очищення храму, чин очищення церкви, оскверненої єретиками, чин очищення церкви спровокованої чи віттаря, чин очищення церкви від вбивства людини чи побиття її до пролиття крові, Архиєратикон, Требник, приватні церковні богослужіння, УГКЦ

Petro Sabat

Purification of a church (temple) from defiled (desacralization) in the printed liturgical tradition of the UGCC

The process of emergence and formation of the purification rites (prayers) of a church (temple) from defiled (desacralization) according to the Eastern church tradition, namely UGCC is highlighted. It is found out that these rites belong to the so-called private worship services in the UGCC. It is specified which liturgical book of the UGCC contained the texts of rites for the purification of a church over the centuries. The cases when it was necessary to cleanse a church in the UGCC are noted. It is stated that there were three types of rites for the purification of a church in the UGCC. The fundamental sources for the three types of rites of the purification of a church in the UGCC are presented. The names of these three types of rites composed for the purification of a church in the UGCC are specified. The editions of these three types of rites for

the purification of a church in the UGCC are named. It is found out that the purification of a church was mandatory in the UGCC in cases of its desecration, profanation and murder (or thing to the point when blood was shed) of a person that occurred in it. It is emphasized that all the three types of rites for the purification of a church in the UGCC are unique compositions of the church. The time of emergence and spread of these three types of rites (and their editions) in the liturgical practice of the UGCC is specified.

The first printed text of the rite of purification of a church that was defiled by heretics (UGCC) is discovered, presented and analyzed. The structure of this rite is studied. The biblical text the rite was based upon is presented. It is specified how many prayers this rite included. The main focus in the text of this rite is determined. The time of emergence and spread of this rite in the liturgical practice of the UGCC is specified. It is stated whether currently exists an appropriate rite or at least a prayer for this case in the UGCC.

It is shown that in the 18th century in the printed liturgical tradition of the UGCC (the Uniate Church) existed three types of rites for the purification of a church in cases of its desecration, profanation and murder (or beating to the point when blood was shed) of a person that occurred in it. The prayers of these three types of rites for the purification of a church are presented. It is determined when the practice of using only prayers for the purification of a church instead of rites had been established.

Common and distinctive features of the three types of rites for the purification of a church, which were in the liturgical practice of the UGCC are presented. It is concluded that the rites were performed to preserve the purity and holiness of the special place and the church that was built upon it, consecrated and dedicated to serving God on this earth. It is emphasized that the preservation of purity in churches was and still is an important prescript of the Church.

It is stated that in the UGCC only the ruling bishop of the eparchy had the right to perform in person the three types of rites for the purification of a church, namely in cases of desecration, profanation and murder (or beating to the point when blood was shed) of a person that occurred in it. It is noted that these rites could also be performed by a priest delegated by the ruling bishop of the eparchy. It is concluded what practice is currently in use in the UGCC regarding the purification of a church (for various cases).

It is stated that in the 18th–20th century in the printed liturgical tradition of the UGCC (the Uniate Church) existed and general of rites for the purification of a church (temple) from defiled desacralized. The structure of this rite is studied. It is stated whether currently exists an appropriate rite for this case in the UGCC.

Keywords: desacralization, purification of a church, rite of purification of a church defiled by heretics, rite of purification of a desecrated church or an altar, rite of purification of a church when a man was murdered or beaten to the point when blood was shed in it, archieraticon, trebnyk, private church worship services, UGCC

Актуальність дослідження полягає в необхідності об’єктивної реконструкції історичного процесу запровадження чинів на очищення храму від осквернення (десакралізації) в Київській Русі та їхнього формування в Церквах Володимирового хрещення, а зокрема в друкованій літургійній традиції Української греко-католицької церкви (УГКЦ) протягом століть.

Зародження, розвиток і поширення чинів на очищення храму від осквернення (десакралізації) у Східних церквах до сьогодні розглядалося лише побіжно, у контексті загальніших праць В. Прилуцького (Прилуцькій, 1912, с. 81–84), Р. Де Меестера

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

(Меестер, 1930, с. 227–232), Г. Нефедова (Нефедов, 1995, с. 302–303) та ін. Ніхто із дослідників, однак, не вивчав детально запровадження таких чинів у Церквах київської традиції, у т. ч. УГКЦ, у порівняльному ключі, з одночасним богословським коментарем їхніх текстів, що, власне, й стало *метою* пропонованої статті. Досягнення такої мети неможливе без виконання низки *завдань*, серед яких: висвітлити історію появи друкованих чинів на очищення храму від десакралізації в Унійній церкві; коротко проаналізувати ці чини (молитви); показати їхню важливість, розкривши богословське наповнення та значення для вірних у сьогодні.

Наукова новизна дослідження визначається тим, що в ньому вперше простежено, на основі джерел (Архиєратиконів, Требників), зародження та розвиток чинів на очищення храму від осквернення в друкованій літургійній практиці однієї з Церков Володимирівського хрещення, а саме в Унійній церкві (УГКЦ) в XVII – на початку XXI ст.

Вступ. Для ізраїльського народу було дуже важливо мати храм для спілкування з Богом. У Святому Письмі, наприклад, читаємо, що цар Соломон двадцять років будував Господній дім (1 Цар. 8, 1–4). Сьогодні публічна молитва в церкві й надалі залишається для кожного християнина невід’ємною частиною християнського життя. Трапляються, проте, випадки, через які відбувається осквернення храму, що породжує потребу в його очищенні. Про такі випадки десакралізації та засоби, якими в УГКЦ впродовж століть здійснювалося очищення святинь, і йтиметься в цій статті.

Чини (молитви) для очищення церкви від осквернення. У XVIII ст. в друкованій літургійній традиції Унійної церкви сформувалися три види чинів на очищення храму в разі його десакралізації, зокрема через: 1) осквернення еретиками; 2) профанацію; 3) вбивство чи побиття до крові людини в церкві (Кунцлер, 2001, с. 49–55).

Можливо, що до XVIII ст. Унійна церква послуговувалася у своїй літургійній практиці друкованими чинами Київської православної церкви, що побачили світ у XVII ст. за митрополита Петра Могили. Серед них: “Чинъ ѿверзєніа ѿ ѿчищеніа църкве ѿ безбожныхъ ꙗзыкъ, ѿ ѿ еретикѡвъ, ѿ ѿ ѡтступникѡвъ ѡскверненой, ѿ же въ стѣнахъ Сѡда нашего Некифора Исповѣдника, Патріарха Константина града” (ЕТМПМ-1646, с. 1114–1123) та “Чинъ ѿверзєніа ѿ ѿчищеніа Църкви, ѿ ѿ Цминтара, ѿ деже слѡвится человекъ нѡжною смѣртію оумрѣти, ѿ крѡвію человекѡву въ крамоуѣ нѣкоєй Църкви, ѿ ѿ Цминтара ѡкропитица” (ЕТМПМ-1646, с. 1124–1128). Можливо також, що в окреслений період українські католики східного обряду використовували в таких потребах відповідні рукописні молитви, відомі вже з київської літургійної практики XV ст. (Сабат, 2018, с. 128). Їхня генеза сягає ще візантійської традиції (Дмитриевський, 1901, с. 124, 237, 255, 297, 348, 380, 600, 700–703; Прилуцькій, 1912, с. 81–84; Меестер, 1930, с. 227–232; Нефедов, 1995, с. 302–303).

Чин для очищення святині, оскверненої еретиками, з’явився друком в Унійній церкві у XVIII ст. Його структуру, а також молитви, які пізніше вживалися вже без чину, представлено в *табл. 1*.

Таблиця 1

<p>ЧИНЪ ОЧИЩЕНІЮ ЦЕРКВИ ОСКВЕРНЕННЫМЪ ѿ Еретицкѣхъ (ССУ-1740, с. 246–250)</p>	<p>МОЛІТВА на ѡбверзѣніе церкве, ѿ еретикѣхъ ѡсквернишиаца (АССР-1973, с. 334–335)</p>	<p>МОЛИТВА НА ВІДКРИТТЯ ЦЕРКВИ, ОСКВЕРНЕНОЇ ЕРЕТИКАМИ (АСС-1988, с. 259)</p>
<p>Сѣтителъ стоа̀ прѣ вратѣхъ Церковными, по нзреченію ѿ Діакона:</p>	<p>_____</p>	<p>_____</p>
<p>ГДѸ помѡлимѡ.</p>	<p>_____</p>	<p>_____</p>
<p>глетѣ мѡтѣѡ сѡ.</p>	<p>_____</p>	<p>_____</p>
<p>Гдѡ Бжѣ ншѣз тебѣ са мѡнмѡ, мѡрдомѡ н бѡгодѡтробномѡ о грѣсѣхѡхъ нашнхѡ, н Цркѡвѡхъ сѣтѡмн Аплн чнстѡ н нескѡвернѡ не нмѡщѡ скѡвернн, (дѡ сѣтнны сѡ бѡдѡтѣ прѣчѡстнщн всн вхѡдѡщнѡ вѣ нѡ: н бѡдѡтѣ прѡлѡтнн жѣртѡвы ншѡ, н вѡ постѡвленннхѡ Цркѡвѡхѡ молѡтѡвы дѣютѡ са:) состѡвлѡшемѡ; днѣсь Владѡко оѡслншѡ мѡ грѣшнаго н недостѡйнаго рѡбѡ твоѡго: здѡбннѡ тебѣ, н сѣтѡмѡ оцѡтѡрѡ твоѡмѡ ѿ Еретицкѣхъ оскѡвернѣніе очнстѡ, бѡгодѡтѡ сѡдннорѡднаго Сѡнѡ твоѡго: Бѡга н Сѡнѡ нашнѡго Іс Хрѡтѡ...</p>	<p>_____</p>	<p>_____</p>
<p>Гѡ глетѣ вѡ Цркѡѡ вшѡешн мѡтѣѡ сѡ.</p>	<p>_____</p>	<p>_____</p>
<p>_____</p>	<p>ГДѸ помолѡимѡ.</p>	<p>Господевѡ помолѡимѡ.</p>
<p>Вѡко Гдѡ Бжѣ ншѣз: тебѣ са мѡнмѡ мѡрдомѡ н мѡлѡстнѡвѡ о грѣсѣхѡхъ нашнхѡ, оѡслншѡ рѡбѡ твоѡхѡ мѡтѣѡ: н ѡще кѡлѡ скѡвенѡ ѿ Еретицкѣхъ вѡ сѣтѡмѡ оцѡтѡрѡ твоѡмѡ вѡстѡтѡ, ѡко бѡгѡ н чѡлѡвѡколѡбѡецѡ нстрѡбн ѡ...</p>	<p>Владѡко Гдѡ Бжѣ нашѡ, Тебѣ мѡнмѡ мѡлѡстнѡвѡ н бѡлѡгодѡвѣтѡнѡвѡ ѡ грѣсѣхѡхъ нашнхѡ, оѡслѡшн молѣніе рѡбѡвѡзѡ твоѡхѡ: н ѡще кѡн ѡ еретѡчѡвѡкѡвѡхъ начннѡнѡ прнрѡзнѡ оѡкѡрѡзѡ вѡдѡтѡмѡ твоѡмѡ жѣртѡвѡнннѡ, ѡнмн сѡгѡ ѡкѡ бѡгѡ н чѡлѡвѡколѡбѡецѡ...</p>	<p>Владико Господи Боже наш, молимо Тебе милостивого й Того, що дається упросити за грѣхи наші, вислухай моління слуг Твоїх, і якщо яке безчестя від еретичного починання пошкодило Твоєму жертовникові, Ти, як благий і чоловіколюбце, відійми його...</p>

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

<p>ГДН БЖЕ НШЗ: ЇЖЕ ПРІШЕЄТВІЕМЗ ЖИКОТВОРАЩАГО ЄТІАГО ТВОЕГО АХА, Н ПОМАЗАНІЕМЗ Пророки Н АПлы оцілюцимиз Црковз сію на вєленіє сєбѣ нЗєрлбїи, послѣждеже грѣхъ рлди ншнхъ сєи ѡсквернитисл, н нескверненз олтарь твои: ѡ безбожныхъ людеи твоє нмл велнчаты н слвыти неведущнхъ, оскверненз быти нЗєолнвыи...</p>		
<p>Мнрз вєѣмз.</p>		
<p>ГДѢ помолѣмизсл.</p>		
<p>ГДН БЖЕ НАШЗ: ЇЖЕ ПОГТАВІВЫ НЫ ВЗ СЛЖЕНІИ СЕМ ДѢИТВОМЗ Н СИЛОЮ ЖОВОТВОРАЩАГО АХА: ДА ПОДОКАЄТ ТИ ОУКО ГДН НОВАГО ЗВѣѣта, н єтѣхъ твоихъ Глннз нлмз дѣтелемз быти, кз єтѣмѣ олтарѣ: н кз єтѣмѣ Престолѣ твоємѣ прѣтѣкающнхъ насз, прїймї по множерєтвѣ щєдрѣтѣ твоихъ...</p>		
<p>Посемз Аврїа вєвѣєтз</p>		

В унійній богослужбовій спадщині чин очищення оскверненої єретиками церкви знаходимо лише в унівському Святительському служебнику 1740 р. (ССУ-1740, с. 246–250). Молитви чину ґрунтуються на старозавітних і новозавітних текстах, в яких йдеться про очищення храму чи жертовника в ньому.

Зауважимо, що в пізніших греко-католицьких виданнях Святительського служебника (Архиєратикона) – 1973 р. (АССР-1973, с. 334–335) та 1988 р. (АСС-1988, с. 259) – подана тільки одна молитва з цього чину. Її суть витримала випробування часом, зберігшись незмінною аж до найсучаснішого видання УГКЦ. Інші зразки унійної богослужбової літератури – супрасльський Святительський служебник 1716 р. (ПССС-1716), супрасльський Архиєратикон 1793 р. (АБЛС-1793) та львівський Святительський служебник 1886 р. (ССЛ-1886) – не містять ані чину, ані навіть молитви на цей випадок.

Ставлення українських греко-католиків до осквернення сакральної споруди віровідступниками впродовж віків не змінилося. Про це свідчить насамперед збережена в Архиєратиконі УГКЦ “Молитва на відкриття церкви, оскверненої єретиками” (АСС-1988, с. 259). Окрім того, Кодекс канонів Східних церков (з-поміж іншого, чітко регламентує й призначення та збереження чистоти храму – див. Кан. 869: “Церква – це будівля, присвячена виключно для богочитання через посвячення або благословення” (ККСЦ-1995, с. 231); Кан. 872, § 1: “Слід не допускати до церков того, що не сумісне зі святістю місця” (ККСЦ-1995, с. 232); Кан. 1431, § 1:

“Покарані малою екскомунікою позбавляються приймання Пресв. Євхаристії, надто можуть бути виключеними від участі в Божественній Літургії, навіть від вступу до церкви, коли в ній публічно відправляється богослужіння” (ККСЦ-1995, с. 352)) і Канони партикулярного права УГКЦ (див. Кан. 87, § 1: “Окрім священнослужителів, інші вірні завдяки Хрещенню і Миропомазанню, перебуваючи в храмі під час звершення Божественної Літургії, беруть діяльну участь у Христовій Жертві через молитву, спів та іншими способами, згідно з приписами літургійних книг” (КППУГКЦ, 2018)), якими регулюється законодавче життя УГКЦ, акцентують на необхідності утривалювати святість земної споруди церкви в цьому земному світі. Своєю чергою, Катехизм УГКЦ “Христос – наша Пасха” також нагадує, що “храм, святі місця і домівки християн – це *простір*, призначений для молитви церковної спільноти...” (КУГКЦ, 2011, с. 115 (п. 329)). Звідси випливає, що церква є місцем молитви для християн, а не для єретиків чи іновірців.

Чин для очищення церкви спровокованої або вівтаря вийшов друком у XVIII ст. Його структура показана в *табл. 2*.

Таблиця 2

ЧИНЪ ОЧИЩЕНІЮ ЦЕРКВИ СПРОВАНОВАНОЇ ІЛКО ОЛТАРА (ССУ-1740, с. 237–245; ССЛ-1886, с. 150–154)
ВЛПЕРВЫХЪ: ІЩЕ ЦЕРКОВЪ ВЪ СPROFANOBAHA БЪДЕТЪ, ТОГДА ПРѢ ДВЕРЬМЫ ВЕЛИКИМЫ ЦЕРКВИ ПРІГОТОВАННО МІАЕТЪ БЫТИ ДЛА СѢТИТЕЛА. А ЄСЛИ ТОКМО ОЛТАРЪ, ТО ПРѢ ЦАРЕКНЫМЫ ВРАЧИ ПОСТАВЯТЪ СЯ ТЕТРАПОДА НАКРИТЫ КОВЕРЦЕМЪ Н БОГЛАВІЕ НА НЕМЪ: ГОРДАЪ І ВОДОЮ Н КРОПИЛО ЗЪ СОПНАГО ЗЕЛІА ОУЧИНЕННОЕ. ПОСЕМЪ СѢТИТЕЛЬ ОУБРАНЪ НА ПРІСТОИНОМЪ МѢЩЕ ІЛКО Ё ЗАКРИСІТЪ, ВЪ ВЮ ОДЕЖДА СѢТИТЕЛІАЮ, Ё МИТРЕ І ПАСТОРАЛОМЪ, НХОДИТЪ ПРѢ ЦАРЕКІЕ ВРАТА, Н ТАМЪ СТОЯЧІ ПРІ ТЕТРАПОДЕ НАГОТОВАННОМЪ, БЛГБЛАДЕТЪ БОДЪ ІНАВШИ МИТРЕ, ГЛА ВЪ СЛХЪ СЮ МОЛІТВЕ.
БЖЕ ВЕЛИКОМНЕНІТЪ: ТВОРА ЧДЕЛА НМЖЕ НБЕТЪ ЧИСЛА. ПРІЙДИ КЪ МЛАЦНИЦА РАБО ТВОИМЪ ВЛКО, ПОСЛИ ДХЪ ТВО СѢИ: Н ОСТЫ ✠ БОДЪ СЮ...
ДІАКОНЪ: ГДЪ ПОМЛѢМЪ.
СѢТИТЕ ГЛЕТЪ МЛТВЕ. ГДН БЖЕ ВЕСМОГІИ СЪ СМІРЕНІЕМЪ МОЛІМЪ, ДА ОУСЛНШАВЪ МОЛБЫ НАША, МЛРДІА ТВОЕГО ОКОМЪ ОСТЫШН ✠ БОДЪ СЮ...
ПОСЕМЪ ХОРЪ ГЛЕТЪ ПСАЛОМЪ ІІ.
ПОМЛДИ МА БЖЕ ПО ВЕЛІЦЕИ:
ДО КОНЦА. БГДАЖЕ ПРІЙДЕТЪ ДО: ОКРОПИШИ МА ВІСОПОМЪ: СѢТИТЕЛЬ НАЧИНАЕТЪ КРОПИТИ Ё МИТРЕ І ПАСТОРАЛОМЪ, ВОПЕРВЫ ПРІГОДЪ ВЪСЬ, Н ЗЕМЛЮ ПРІ НЕМЪ. А НАВІРЗЕВЪ ТІЕ ЧАСТЫ КОТОРІЕ СЪТЪ СПРОВАНОВАНЫ, А ПОТОМЪ ВРЕ СѢИ ВЪ ОЛТАРН, Н Ё ЦЕРКВИ Н Ё ПІПЕРТЪ, МОБАЧИ ЧАСТО: ОКРОПИШИ МА ВІСОПОМЪ Н ОЧИЩЕ СЯ: А ХОРЪ ДОНЕЛѢ НЕКОНЧИТЪ КРОПИТИ, БЫ РАЗЫ КОЛКО МІАЕТЪ БЫТИ ЧИТАНЪ ПОВАЖНЕ. ПО ПОКРОПЛЕНІИ СТАНЕТЪ СѢТИТЕЛЬ НА ТОМЖЕ МѢЩЕ ГДЕ БОДЪ СѢИЛЪ, Ё МИТРЕ:
АРХІДІА: ГДЪ ПО:
СѢТИТЕЛЬ МЛТВЕ.
ВЕСИЛНЫИ МЛТВИНЫИ БЖЕ: ТАКОВЪЮ ДАВЫИ ІЕРЕШМЪ ТВОИМЪ ПАЧЕ ВРЕХЪ БЛГТЬ, ДА ВЪ ГЖЕ ВЪ ІМА ТВОЕ ДОСТІОНО Н СОВЕРШЕННО Ѡ НЫХЪ ІСПРАБЛАДЕТЪ СЯ...
ДІАКЪ: АМІНЬ.

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

<p>Архідіаконз: Пáки н̄ пáки преклóнше колѣнѣ Гд̄у пѣ: Сѣнтель колѣнѣ преклóнь н̄ вєн̄ ї ным̄:</p>
<p>Сѣнтѣ м̄твѣ.</p>
<p>Ѿнмы̄ ѿ насъ Гд̄н вєл̄ беззакóнїа нáша, їако дá на мѣсто сїе н̄мены твоэм̄ стóмѣ о́чищáемо, чїстымъ сподобымъ сá прїстѣпыти с̄цемъ: Гдемъ нáшимъ ї̄ Хрїтѣомъ:</p>
<p>Лїкз: Я́мн̄,</p>
<p>Архідіа́: Пáки н̄ пáки прѣ: Сѣнтѣ м̄твѣ.</p>
<p>Гд̄н н̄же нá вєл̄кѣ мѣстѣ Владїчества твоєго: бл̄гїӣ н̄ незлобївыӣ о́чистытєль пребывáешн...</p>
<p>Лїкз: Я́мнн̄.</p>
<p>Тáжз Сѣнтѣ вхóднѣ вѣ Олтарз гл̄а: Вн̄нїд̄ кз олтарѣ Бж̄їю кз Бг̄ѣ вєелáщємѣ юность моє.</p>
<p>Архідіа́: Вóнмѣмъ.</p>
<p>Сѣнтель: Мн̄рз вєѣмъ.</p>
<p>Дїаконз: Премд̄рость вóнмѣмъ.</p>
<p>Лїкз поэтз Прокїменз Гл̄асъ ѣ.</p>
<p>Оукрѣпн̄ б̄же с̄е с̄же содѣл̄а є̄ насъ, ѿ Цѣрквн̄ твоєа вѣ Іерусалїмъ.</p>
<p>Пѣчєз Прокїмена н̄ Я́плá оубыраєтз закрїстїанз Олтарз. Я́плз кз Б҃урєшмъ З̄а: ч̄к.</p>
<p>Брáтїе: Н̄мѣл̄ше пѣрвэлá скн̄нїа о́правдãнїа сл̄д̄же, ст̄оєже л̄дїкѣ: скн̄нїа вѣ сз̄орд̄женнá вьстє пѣрвэлá, є̄ н̄н̄же свѣтымн̄кз, н̄ Трáпєзá...</p>
<p>Я́ллáдїа Гл̄асъ ѣ. Б҃г̄л̄є ѿ Лѣкн̄ Зчáлo ч̄д.</p>
<p>Вл̄ врѣмá о́но: Прїнде ї̄ вѣ Іерїхóнз, н̄ с̄е м̄д̄жз нарцáемый Зчк̄єн̄: н̄ с̄єн̄ вѣ ст̄арѣн̄ Мьтáрємъ...</p>
<p>Пѣ с̄л̄їн̄ Сѣнтель тáм̄же ст̄оачн̄ є̄ Мн̄трь гл̄єтз м̄твѣ:</p>
<p>Архідіаконз: Гд̄у пѣ:</p>
<p>Сѣнтель м̄твѣ.</p>
<p>Гд̄н Н̄же Цѣркѣ твоєѣ ѿ вєѣхъ конєцъ земл̄н̄ собрãнн̄ю, чрез̄ бóкѣ твоєѣ пред̄н̄вн̄ю Тáйн̄ вєс̄єн̄ вселєнн̄єн̄ Мн̄тєрз нарєкн̄н̄, т̄д̄юждє мн̄ожєствóмъ л̄удєн̄ пред̄крáшєнн̄ю: свѣт̄їхъ Мн̄н̄кз мзд̄ою оукрãєн̄н̄, о́чистытн̄ ☩ н̄ о́чтытн̄ ☩ бл̄гвн̄...</p>
<p>Мн̄рз вєѣмъ.</p>
<p>Дїа́: Гл̄авы вл̄:</p>
<p>Сѣнтель м̄твѣ.</p>
<p>Гд̄н глагол̄авый дóмъ моє: дóмъ м̄твєн̄ нарєчѣл̄, Хрãм̄ с̄єн̄ невѣрн̄хъ сквѣрн̄амы о́клãнн̄н̄ о́чысттн̄ ☩ н̄ о́рт̄ытн̄ ☩ бл̄гѣволн̄...</p>
<p>Лїкз: Я́мнн̄. Б҃д̄н̄ н̄мá Гд̄нє, бл̄гвєнн̄о ѿ нн̄ѣ н̄ дò вѣкã.</p>
<p>н̄ бл̄гословєнїє.</p>

Цей чин в ідентичній редакції друкувався у двох виданнях Унійної Церкви (УГКЦ) – уже згадуваних унівському 1740 р. (ССУ-1740, с. 237–245) та львівському 1886 р. (ССЛ-1886, с. 150–154) Святительських служебниках.

До аналізованого чину входять молитви трьох типів:

1) на освячення води: “*Бже великоименитый: творѣ чдеса ѿмже несть числа...*” (ССУ-1740, с. 238; ССЛ-1886, с. 150); “*Гди Бже всемогий съ смиреніемъ молимъ, да оуслышавый моѣбы наша...*” (ССУ-1740, с. 239; ССЛ-1886, с. 151);

2) на очищення від гріхів священнослужителів та тих, хто хоче бути учасником богослужінь у храмі, тобто вірних: “*Всепълный млтвѣный Бже: таковою дѣвѣю Іерѣемъ твоимъ пѣче всѣхъ блгть...*” (ССУ-1740, с. 240; ССЛ-1886, с. 151–152); “*Ѡмы ѿ насъ Гди всѣ беззаконіа наша...*” (ССУ-1740, с. 241; ССЛ-1886, с. 152);

3) на очищення самого храму: “*Гди ѿже на всѣко мѣстѣ Владічества твоего...*” (ССУ-1740, с. 241; ССЛ-1886, с. 152); “*Гди Бже Церковь твою ѿ всѣхъ конѣцъ земли собранную...*” (ССУ-1740, с. 244–245; ССЛ-1886, с. 153); “*Гди глаголаемый домъ мой: домъ млтвѣ нареѣса...*” (ССУ-1740, с. 245; ССЛ-1886, с. 153–154).

Інші видання Унійної церкви, а саме супрасльські Святительський служебник 1716 р. (ПССС-1716) та Архиратикон 1793 р. (АБЛС-1793) і Святительські служебники (Архиратикони) 1973 р. (АССР-1973) та 1988 р. (АСС-1988), не подають ні цього чину, ні молитов із нього.

Варто все ж зазначити, що в Архиратиконі 1973 р. наведена “*Молітва на ѿверзѣніе храма, ѿскверншагося ѿ ѿзрыкъвъ, ѣще же ѿ ѣретікъвъ...*” (АССР-1973, с. 335–337). Увійшла вона й до Архиратикону 1988 р., однак уже українською мовою: “*Молитва на відкриття церкви, збезчещеної поганями чи еретиками*” (АСС-1988, с. 259–260). Як бачимо, у цитованих щойно назвах замість терміна “профанація” (лат. *Profanatio*) вживається слово “осквернення” чи “збезчещення”, яке виразно відображає східне богословське розуміння цього поняття. Сам текст також відрізняється від вказаних молитов з цього чину. Він починається так: “*Господи Боже наш, Ти, приходом животворного Твого Духа через чесне помазання, яким Ти освятив теж пророків і апостолів, об’явив цей храм місцем Твого перебування...*” (АСС-1988, с. 259–260). Ця молитва практикується в УГКЦ до сьогодні.

Що ж до слова “профанація”, то його в сучасній церковній літературі можна помітити хіба що в Партикулярному праві УГКЦ, у каноні 79 якого сказано: “*Якщо християни-некатолики не мають місця, де могли б достойно виконувати богочитання, єпархіальний єпископ може дати дозвіл на користування католицьким будинком, або кладовищем, або церквою, усіяко уникаючи небезпеки загального згіршення, ризику релігійного синкретизму, можливості профанації святості місця та лише на підставі письмового договору між зацікавленими сторонами, терміном на рік із правом багаторазового продовження його дії*” (КППУГКЦ, 2018).

Чин очищення храму від вбивства людини чи побиття її до пролиття крові в Унійній церкві також був надрукований у XVIII ст. Його структуру розкриває *табл. 3.*

<p>ЧИНЪ ОЧИЩЕНІЮ ЦЕРКВЕ, КЪ НЕИЖЕ УБИЕНА СЪРЪЗЪ ЧИБКЪ, ИЛИ БІЕНЪ ДО ПРОЛІТІА КРОВЕ. (ССУ-1740, с. 251–252; ССЛ-1886, с. 154–155)</p>
<p>Гдн Бже ншз, нже зл прелногю и неизгголинню блгть твою: Церковз ию силою стго и животворщго твоего Дха оццению, свнь слвы твоеа непрстлпныа и неописаннаа нареци бохотчбый...</p>
<p>Таже кропи Ститѣ водою ѿ себе оцценою: всю Церковз.</p>

Цілкум тотожну щойно репрезентованій редакцію чину виявляємо в тих же Святительських служебниках – унівському 1740 р. (ССУ-1740, с. 251–252) та львівському 1886 р. (ССЛ-1886, 154–155).

Молитва цього чину має характер покаяння та прохання про милість Бога очистити церкву силою Святого Духа, щоб і надалі в ній славити Господа і приносити Йому безкровну жертву.

Натомість в інших, уже названих виданнях Унійної Церкви – Святительському служебнику 1716 р. (ПССС-1716) та Архиератиконах 1793 р. (АБЛС-1793), 1973 р. (АССР-1973) і 1988 р. (АСС-1988) – подібні молитви або сам чин цього виду відсутні. Немає згадок про вбивство у храмі людини чи побиття її до пролиття крові і в останніх документах УГКЦ, зокрема в Катехизмі “Христос – наша Пасха” (КУГКЦ, 2011) та Канонах партикулярного права УГКЦ (КППУГКЦ, 2018).

Загалом в Унійній Церкві протягом XVIII–XX ст. було надруковано шість Архиератиконів (1716, 1740, 1793, 1886, 1973, 1988). Проте жодна з тих публікацій аж до римського видання 1973 р. не мала офіційного церковного затвердження для її вжитку (апробації). У 1988 р. ця книга вийшла й українською мовою.

Чин для примирення церкви оскверненої (загальний на всі випадки), що була не єпископом освячена. Крім трьох видів чину на очищення храму від десакралізації (у випадку осквернення еретиками, профанації або вбивства чи побиття до крові людини в храмі), що їх наводять друковані Архиератикони УГКЦ, також існував виявлений у друкованих Требниках XVIII – початку XX ст. чин для примирення церкви оскверненої (загальний на всі випадки), що була не єпископом освячена, у п’ятьох досить подібних редакціях (табл. 4).

<p>ЧННХ Примирітельный Цркве ѡскверненныа, не оу ѿ Ёппа пощенныа (СТС-1736, с. 731–740; СТУ-1739, арк. 350–354; СТУ-1744, арк. 350–354; СТП-1844, арк. 337–340)</p>	<p>ЧННХ примиреніа Църкве ѡскверненныа не оу ѿ Ёппа ѡщѣненныа (ЄМТП-1786, арк. 445–449)</p>	<p>ЧННХ примиреніа Църкве Ѡскверненныа не оу ѿ Ёпископа Ѡсващенныа (ЄТЛ-1873, с. 666–683; ЄТЖ-1926, с. 309–327)</p>	<p>ЧННХ Примиреніа Църкве ѡскверненныа не оу ѿ Ёппа ѡщѣненныа (СТП-1876, с. 111–123)</p>	<p>ЧННХ ПРИМИРЕНІА ЦЪРКВЕ ѠСКВЕРНЕНН ЫА (ЄТЛ-1925- 1926, с. 361–367)</p>
<p>ИЗВѢСТОВАНІЕ. Самъ Сѣль мѣстный, или Намѣстникъ ѿгѡ, собравше ѿліко мошно вѣдетъ, Іерей, пошедъ къ ѡскверненной Цркви, и внѣтрѣдѣ повелѣвъ вса сщца Прѣтолы и Жертѡвникъ, ѡ своихъ покривалъ ѡбнажити: внѣдѣдъ, сіесть: ѡкрестъ Цркве оудѡбнагѡ рѣди ѡвѣрѣдѣ Квинтиръ оупрѣдѣдѣ, внѣ прѣ дверми</p>	<p>Сѣитель, или Намѣстникъ ѿгѡ, собравъ ѿліко мошно вѣдетъ Іерѣсѡвъ, пришѣдъ къ ѡскверненной Църкви, и внѣтрѣдѣ повелѣвъ вса Престѡлы и Жертвенникъ ѡ своихъ покривалъ ѡбнажити: внѣдѣдъ же, сіесть ѡкрестъ Църкве оудѡбнагѡ рѣди ѡвѣрѣдѣ Квинтиръ оупраздѣдѣ, внѣ прѣдъ дверми</p>	<p>Църковъ посвѣщена папѣракагѡ рѣди приключеніа ѡскверненіа вывѣдетъ, и въ снхъ падѣжетъ не трѣвѣдетъ нѡвагѡ ѡщѣненіа, но тѡкмѡ примиреніа. Сіа приключеніа сѣтъ: а. Оувѣдѣдѣ рѣди сѡдѣлааннагѡ въ Църкви, аще бы сіе было и безъ проліаніа кровѣ. б. Пролітѣл пѡнѣдѣдѣннагѡ</p>	<p>Прѣдѡстрѣженіе Църковъ ѡщѣненна папѣроднагѡ рѣди приключеніа ѡскверненіа вывѣдетъ, но въ всѣхъ слѣдѡвѣхъ не трѣвѣдетъ нѡвагѡ ѡщѣненіа, но тѡкмѡ примиреніа. Сій слѣчан сѣтъ: а. Оувѣдѣдѣ рѣди сѡдѣлаанагѡ въ Църкви, аще и безъ проліаніа кровѣ. б. Пролітѣл рѣди пѡнѣдѣдѣннагѡ и непѣравѣднагѡ</p>	<p>Сѡлѣитель или Іерей ѡ негѡ на сіе избранный, собравъ ѿліко мошно вѣдетъ Іерѣсѡвъ, и пришедъ къ ѡскверненной църкви, и внѣтрѣдѣ повелѣвъ вса прѣстѡлы и жертѡвникъ ѡ своихъ покривалъ ѡбнажити, внѣдѣдѣ же ѡкрестъ църкве оудѡбнагѡ рѣди</p>

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

<p>Затворёнными Цркви поставленнѣ столицѣ, ѿтнѣ покровённый, и на нёмъ ѿвѣлю, Крестѣ, водѣ въ содѣтѣ, и кропиль ѿвѣстнаго зѣліа, сѣщѣ оустроеннѣ прѣставѣ ѿволчѣнѣ въ сѣщенническіа одѣжды съ вѣмъ Клиромъ, начинаетъ обычнѣ настоѣще.</p>	<p>Церкве поставленнѣ столѣ, честнѣ покровённый, и на нёмъ ѿвѣлю, Крестѣ, водѣ въ содѣтѣ, и кропиль ѿвѣстнаго зѣліа сѣщѣ оустроеннѣ, представѣ ѿволчѣнѣ въ сѣщенническіа одѣжды съ вѣмъ Клиромъ, начинаетъ обычнѣ глагола.</p>	<p>ради и неправеднаго человѣческаго крѣве. г. Преводѣйства ради сотворённаго, или коегѣждо добровольнаго изліаніа сѣмене ѿвѣстнаго человѣческаго. д. Яще когда въ Церкви проклатый, или еретикъ, или язычникъ, или невѣрный погребѣнъ бѣдетъ; въ такомѣ слѣчан такіхъ тѣлесѣ, ѿ иныхъ разсмотрителѣй добрѣ разсѣждѣна, всеконечнѣ выкопати и извергнѣти принадѣжитъ. е. Яще когда Церковь (и сѣ же такожде ѡ коемѣждо Олтарѣ</p>	<p>члѣвческіа крѣве. г. Преводѣйства ради содѣяннаго или коегѣждо самохотнаго сѣмене изліаніа ѿвѣстнаго тѣла члѣвческаго. д. Яще въ Церкви кто именнѣ великой анаѣмѣ преданный, или ѡщензвѣтныи еретикъ, или ѡстѣпникъ ѿ хрѣтіанскіа вѣры, либо невѣрный погребѣнъ бѣдетъ: въ такомѣ слѣчан такомѣхъ тѣлесѣ, ѿ иныхъ разсмотрителѣй добрѣ разсѣждѣнна, всеконечнѣ ископати и извергнѣти прѣжде подобѣетъ. е. Яще когда Церковь (и сѣ же ѡ коемѣждо Олтарѣ и ѡ Киликтирѣ), ѿ</p>	<p>ѿвѣста киликтирѣ ѡпразднѣти, и внѣ прѣдъ дверми затворёнными церкве поставленнѣ бывшѣ столѣ честнѣ покровённый и на нёмъ ѿвѣлю, Крестѣ, водѣ въ содѣтѣ, и кропиль ѿ ѿвѣстнаго или васѣлковаго зѣліа содѣланномѣ лежащѣ, представѣ ѿволчѣнѣ въ всѣ сѣщенныа одѣжды съ вѣмъ клиромъ, начинаетъ обычнѣ, глагола:</p>
--	--	---	---	--

		<p>и Кімитири храніти подобаетъ) ѿ Ѹппа іавѣ выкалати посѣнна вѣдетъ; зане предъ посвѣщеніемъ, или примиреніемъ ни въ Церкви літѣргіати, ниже кого на Кімитирѣ погребати лѣтъ естъ, еже въ всѣхъ свѣдѣхъ вышше реченныхъ раздѣлти и храніти трѣбѣ естъ, развѣ аще о падежехъ сиъ ѿ власти ино что изреченное извѣствѣтсѣ. Ѹгдаже Церковь или Кімитиръ тайно осквернены вѣдѣтъ, оскверненіе же оутанвѣтсѣ, тогда не трѣбно естъ примиреніе: обаче</p>	<p>Ѹппа іавѣ анаѣемѣ преданнаго ѿсѣна или примиренна, либо блѣнна вѣдетъ, зане предъ осѣненіемъ, или примиреніемъ, ни літѣргіати, ниже кто тамъ церковнымъ чиномъ погребатисѣ можетъ, еже и ѿ всѣхъ вышше реченныхъ свѣдѣхъ раздѣлти, и то храніти трѣбѣ естъ, развѣ аще ѿ власти Ѹппскіа ино что ѿ свѣдѣхъ сиъ изреченое извѣствѣтсѣ. Ѹдѣлаже Ѹлтарь Ѹлтарь есть двойный, сеже или недвижимый Ѹпомъ при Архїерейскомъ осѣненїи церкви освѣщенъ, или</p>	
--	--	---	--	--

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

		<p>о̀скверня́ющій Цѣрковь тайноу, до́лженъ е́сть тажко́мѣ пока́лнѣю, и паде́жъ таково́й подле́житъ разрѣ́шенію е́пископско́мѣ за святотѣ́ство. О́ О́лтарѣ. Колькратнѣ Цѣрковь о̀скверня́ется, толикожды такожде О́лтарѣ недви́жимый въ ней сѣщій, о̀сщѣ́нный о̀скверня́ется, и на протѣ́вѣ; и на таково́мѣ О́лтарѣ о̀скверне́нномѣ літѣ́ргіати непрѣ́личествѣтъ, донѣ́лѣже примирѣ́тся. О́лтарѣ же примирѣ́ти до́лженъ е́сть въ слѣ́чаю сокрѣ́шеніа,</p>	<p>двѣ́жимый, въ Цѣрква́хъ то́кмо блѣ́нныхъ о̀потреба́емый, А́нтѣ́минсѣ рече́ный, та́кже Ѡ́ е́ппа о̀сщѣ́нъ. На А́нтѣ́минсѣ въ нео̀сщѣ́нной или чѣ́ннѣ не́блѣ́ной це́ркви літѣ́ргіати не лѣ́тъ е́сть. Ѡ́скверне́нной бывше́й це́ркви вмѣ́няется Ѡ́скверне́нымъ быти и́ сѣщій въ ней недви́жимый О́лтарѣ и́ протѣ́внѣ. Га́мъ же О́лтарѣ недви́жимый Ѡ́скверня́ется тогда, когда́ весьма́ разрѣ́шенъ или Ѡ́проверженъ, или ка́менный сто́лъ ѣ́гѣ подви́женъ или́ печѣ́ти О́лтарныа повре́ждены бы́ша. А́нтѣ́минсѣ же</p>	
--	--	--	---	--

		<p>разрѣшеніа, печати нарѣшенныа олтарныа, или антиміненныа печати, или сокрѣшеніа или оскверненіа дщницы, либо стола каменнаго. ѿще же іерей въ сиѣхъ предреченныхъ слѣдахъ имѣти вѣдетъ каковоѣ сомнѣніе, долженъ ѣсть вопрошати совѣщаніа ѿ своего епископа или его намѣстника. Соовершається же примиреніе Церкви сице: Святитель, или намѣстникъ его собравъ елико мощно вѣдетъ іереевъ, и пришедъ къ оскверненной</p>	<p>оскверняется, аще весьма раздранъ или животными такъ поврежденъ вѣдетъ, такъ оуже томъ цѣлѣ нарицатиса не оудобноу ѣсть, наипачеже аще мѣсто на немъ, идѣже мощи Сѣихъ сокровени, силену повреждено или розпоренно. Олтарь оскверенный имать быти примиренъ кѣпно съ церковію. ѿще іерей въ сиѣхъ выше сказаныхъ имать нѣкое сомнѣніе, да испроситъ себѣ позченіа ѿ своего сн еппа. Сѣитель или Намѣстникъ его собравъ елико мощно вѣдетъ іерей, и пришедъ къ оскверненной Церкви, и</p>	
--	--	---	---	--

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

		<p>Церкви, и внѣтрѣдѣ повелѣвъ всѣ Престо́лы и Жертво́вникъ ѿ свои́хъ покрыва́лъ обнажи́ти, внѣдѣ же, си ѣтъ ѡкрестъ Церкве оудобнаго ради обхода Кимити́рь оупразднѣти, и внѣ предъ двѣрми затворѣнными Церкве поставленнѣ столицѣ чѣстнѣ покровѣннѣ, и на немъ ѣвѣлю, Крестѣ, водѣ въ сосѣдѣ, и кропи́лъ ѿ ѣссопнаго или василковаго зѣліа содрѣаннѣ лежащѣ, предста́въ оболчѣнъ въ всѣ свѣщенныа одежды съ всѣмъ Кли́ромъ, начина́етъ обы́чнѣ, глаго́ла:</p>	<p>внѣтрѣдѣ повелѣвъ всѣ Престо́лы и Жертво́вникъ ѿ свои́хъ покрыва́лъ обнажи́ти внѣдѣ же, сѣсть ѡкрестъ Церкве оудобнаго ради обхода Кимити́рь оупразднѣти, внѣ предъ двѣрми затворѣнными Церкве поставленнѣ столицѣ чѣстнѣ покровѣннѣ, и на немъ ѣвѣлю, Крестѣ, водѣ въ сосѣдѣ, и кропи́лъ ѿ ѣссопнаго зѣліа сдрѣаннѣ, предста́въ оболчѣнъ въ свѣщенныа одежды съ всѣмъ Кли́ромъ, начина́етъ обы́чнѣ:</p>	
--	--	---	---	--

Бл̑гословѣнъ Бг̑ъ нашъ: Ликъ поѣтъ на Гласъ ѿ. Црю Нѣный... поѣ Трѣоѣ: по Оѣ нашъ: Гд̑и помилѣи вѣ. Слава: И ннѣ: Прїидѣте поклонѣмса г̑.	Бл̑гословѣнъ Бг̑ъ нашъ... Ликъ поѣтъ, на Гласъ, ѿ. Црю Нѣный: по ѣмъ Трѣстоѣ по Оѣ нашъ: Гд̑и помилѣи, вѣ. Слава, и ннѣ: Прїидѣте поклонѣмса, г̑.	Бл̑гословѣнъ Богъ нашъ... Клиръ: Яминь. Ликъ поѣтъ на гласъ ѿ. Царю невѣсный: Поѣм Трисвѣгоѣ: по Оѣче нашъ: Иѣкѡ твоѣ ѣсть Царство: Господи помилѣи вѣ. Слава: И ннѣ: Прїидѣте поклонѣмса г̑.	Бл̑вѣнъ Бг̑ъ нашъ: и прѣчал. Ликъ: Яминь. И поѣтъ на гласъ ѿ. Царю Нѣный: поѣмъ Трѣоѣ: по Оѣ нашъ: Иѣкѡ твоѣ ѣсть царство: Гд̑и помилѣи вѣ. Слава: И ннѣ: Прїидѣте поклонѣмса: г̑.	Бл̑вѣнъ Бг̑ъ нашъ... Клиръ: Яминь. Ликъ поѣтъ на гласъ ѿ. Царю невѣсный: Поѣмъ Трисвѣгоѣ: По Оѣче нашъ: Иѣкѡ Твоѣ ѣсть царство: Гд̑и помилѣи вѣ. Слава: и ннѣ Прїидѣте поклонѣмса г̑.
Ѱалѣ н̑.	Ѱа: н̑.	Ѱалѣмъ н̑.	Ѱалѣмъ н̑.	Ѱалѣмъ н̑.
Помилѣи мѣ Бже по велицей млти:	Помилѣи мѣ Бже:	Помилѣи мѣ Бже:	Помилѣи мѣ Бже:	Помилѣи мѣ Бже: зри стр. тѣв.
По Слава: И ннѣ:	_____	Поѣмъ: Слава: И ннѣ:	Поѣмъ: Слава: И ннѣ:	По Ѱалмѣ: Слава: и ннѣ: Яминѣа, аминѣа, аминѣа: слава Тевѣ Бже.
Тропаръ Гласъ ѿ.	По Ѱалмѣ, Тропаръ, Гласъ, ѿ.	Тропаръ гл. ѿ.	Тѣже поѣтъ: Тропаръ Гласъ ѿ.	Тѣже Тропарѣ, гл. ѿ.
Яггѣтїи Чины на Нѣсѣхъ поѣтъ ти Творче...	Яггѣтїи чины на нѣсѣхъ поѣтъ тѣ Творче...	Яггѣтїи чини на невѣсѣхъ поѣтъ ти Творче...	Яггѣтїи Чини на нѣсѣхъ поѣтъ ти Творче...	Помилѣи насъ Гд̑и...
Слава: Кондакъ Гласъ ѿ.	Слава, Гласъ, ѿ.	Слава: Кондакъ, гласъ ѿ.	Слава: Кондакъ, Гласъ ѿ.	Слава:

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

<p>Ўчищеніє дѣха въ сѣрдцѣхъ, просвѣщеніє внѣтрнихъ дарѣи...</p>	<p>Ўчищеніє дѣха въ сѣрдцѣхъ, просвѣщеніє внѣтрнихъ дарѣи...</p>	<p>Ќчищеніє дѣха въ сѣрдцѣхъ, просвѣщеніє внѣтрнихъ дарѣи...</p>	<p>Ўчищеніє дѣха, въ сѣрдцѣхъ просвѣщеніє внѣтрнихъ дарѣи...</p>	<p>Гди помилѣи насъ...</p>
<p>И ѿнѣ: Бѣгороѣ: Гласъ дѣ.</p>	<p>И нынѣ, Бѣгородиченъ, Гласъ, дѣ.</p>	<p>И нынѣ: Богородиченъ, гласъ дѣ.</p>	<p>И нынѣ: Бѣгородиченъ, Гласъ дѣ.</p>	<p>И нынѣ:</p>
<p>Ўчищеніє Храма семѣ и намѣ испроси, рѣжшала истинный свѣтъ Бѣце...</p>	<p>Ўчищеніє Храма семѣ и намѣ испроси, рѣжшала истинный свѣтъ Бѣце...</p>	<p>Ќчищеніє Храма семѣ и намѣ испроси, рѣжшала истинный свѣтъ Богородице...</p>	<p>Ўчищеніє Храма семѣ и намѣ испроси, рѣжшала истинный свѣтъ Бѣце...</p>	<p>Милосердіа двѣри ѿверзи намѣ блѣннаа Бѣце дѣво...</p>
<p>По сѣхъ.</p>	<p>По сѣхъ, Пѣвцѣмъ поющымъ:</p>	<p>По сѣхъ поѣтъ:</p>	<p>По сѣхъ поѣтъ:</p>	<p>По сѣхъ поѣтъ Отѣхирѣ, гл. дѣ.</p>
<p>Подѣжѣ оутѣше:</p>	<p>Призри на моленіа: дѣствъ, сог.</p>	<p>Подѣждѣ оутѣшеніє своимъ равѣмъ всенепорѣчнаа...</p>	<p>Подѣждѣ оутѣшеніє: зри на странѣ 77.</p>	<p>Подѣждѣ оутѣшеніє Твоимъ равѣмъ, всенепорѣчнаа...</p>
<p>поющимъ, вѣходитъ сѣтъ, или Намѣстникъ сѣтъ, Црквѣ всѣ, ѿкрестъ и звѣнѣ, кропѣ сѣнною водѣю, и Цминтиръ глаголѣ: Янтѣфонѣ.</p>	<p>Сѣтъ, или Намѣстникъ сѣтъ, Церковь всѣ и звѣнѣ, сѣнною водѣю, и Кѣмитиръ, кропитъ глаголѣ:</p>	<p>Семѣ поѣмѣ ѣходитъ Сѣтъ, или намѣстникъ сѣтъ Церковь всѣ ѿкрестъ и звѣнѣ, и кропитъ ѣ и Кѣмитиръ сѣнною водѣю, глаголѣ:</p>	<p>Поѣмѣже семѣ вѣходитъ Сѣтъ, или Намѣстникъ сѣтъ Церковь всѣ ѿкрестъ и звѣнѣ кропѣ ѣ сѣнною водѣю и кѣмитиръ гѣлѣ:</p>	<p>Семѣ поѣмѣ вѣходитъ начѣствѣдѣи церковь всѣ ѿкрестъ и звѣнѣ, и кропитъ ѣ и кѣмитиръ сѣнною водѣю, глаголѣ:</p>
<p>ѿкропиши мѣ ѣсѣпомъ...</p>	<p>ѿкропиши мѣ ѣсѣпомъ...</p>	<p>ѿкропиши мѣ ѣсѣпомъ...</p>	<p>ѿкропиши мѣ ѣсѣпомъ...</p>	<p>ѿкропиши мѣ ѣсѣпомъ...</p>

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

		БЛАГОДАТЬ дарова́вый...		
		Лі́нкъ: Я́минь.		
Зрѣ въ ѡсновѣ́ Црѣкви, Днѣ хѣ.	Зрѣ вы́шше въ ѡсновані́и Црѣкве. Днѣтъ, вѣла. на ѡборѣтъ.		Зрѣ въ Чинѣ́ ѡсновані́а Црѣкве на странѣ́ 82.	
		Діак:	Діаконъ:	
Гдѣ помѣ́лса.	Гдѣ помолнмса.	Гдѣ помолнмса.	Гдѣ помолнмса.	
ѡвѣ́. Гдѣ помѣ́лй.	ѡвѣ́тъ. Гдѣ помѣ́лй.	Лі́нкъ: Гдѣ помѣ́лй.	Лі́нкъ: Гдѣ помѣ́лй.	
Бже́ силъ, и Ѡспі́телю нашъ, и́мѣ́лй Престо́лъ Нѣво...	Моли́тва, в. Бже́ силъ, Престо́лъ и́мѣ́лй нѣво...	Бже́ силъ, и Ѡспі́телю нашъ, и́мѣ́лй Престо́лъ нѣво...	Бже́ силъ и Ѡспі́телю нашъ, и́мѣ́лй Престо́лъ нѣво...	Бже́ силъ, и спі́телю нашъ, и́мѣ́лй престо́лъ нѣво...
		Клиръ: Я́минь.		Клиръ: Я́минь.
По́ млѣ́тъ же Ѡгль, и́лй Намѣ́стникъ ѣгѡ прістѣ́пнйвъ къ двѣ́ремъ, зна́менаєтъ іа́ креста́бразнѡ десни́цею глаго́ла:	По́ моли́тъ же Ѡгитель, и́лй Намѣ́стникъ ѣгѡ прістѣ́пнйвъ къ двѣ́ремъ, зна́менаєтъ іа́ креста́бразнѡ десни́цею, гла́:	По́ Моли́тъ же Ѡвгитель и́лй Намѣ́стникъ ѣгѡ прістѣ́пнйвъ къ двѣ́ремъ, зна́менаєтъ іа́ креста́бразнѡ десни́цею, глаго́ла:	По́ Моли́тъ же Ѡгль и́лй Намѣ́стникъ ѣгѡ прістѣ́пнйвъ къ двѣ́ремъ, зна́менаєтъ іа́ креста́-ѡ-бразнѡ десни́цею глаго́ла:	По́ моли́тъ же свгитель и́лй іерей нача́лствѡлй прістѣ́плъ къ двѣ́ремъ, зна́менаєтъ іа́ креста́бразнѡ десни́цею, глаго́ла:

Въ ѿма Оца, и Сна, и ст҃аго Дха. ѿминь. Съ миромъ внїдѣмъ.	Во ѿма Оца, и Сна, и ст҃аго Дха. Съ миромъ внїдѣмъ:	Во ѿма Отца и Сына и свѣтаго Дха. ѿминь. Съ миромъ внїдѣмъ.	Во ѿма Оца и Сна и ст҃аго Дха. ѿминь. Съ миромъ внїдѣмъ.	Во ѿма Оца и Сна и ст҃аго Дха: ѿминь. Съ миромъ внїдѣмъ.
Клиръ же глетъ.	Клиръ же поетъ.	Клиръ же глаголетъ:	Клиръ ѿвѣщаєтъ:	Клиръ же глаголетъ:
Ѿ ѿмени Гдѣни.	Ѿ ѿмени Гдѣни.	Ѿ ѿмени Гдѣни.	Ѿ ѿмени Гдѣни.	Ѿ ѿмени Гдѣни.
Сщ҃енноначалникъ же Крестомъ ѿверзаетъ двѣрь, и первѣе входитъ въ Цркѣ. Клиръ поетъ Ст҃хирѣ сїю на Гласъ ѿ.	Ѿнъ же Крестомъ ѿверзаетъ двѣри, и первѣе входитъ въ Церковь, по немъ же весь Клиръ, поище Ст҃хирѣ сїю на Гласъ, ѿ.	Свѣщенноначалъ никъ же Крестомъ ѿверзаетъ двѣри, и первѣе входитъ въ Церковь, по немъ же Клиръ и люди. Клиръ же поетъ Ст҃хирѣ сїю на гласъ ѿ.	Сщ҃еннодѣйствѣдъ же ѿверзаетъ Крѣтомъ двѣрь, и первый входитъ въ Церковь и по немъ Клиръ подъ Ст҃хирѣ сїю на Гласъ ѿ.	Свѣщенноначалъ никъ же крестомъ ѿверзаетъ двѣри, и первѣе входитъ въ церковь, по немъ же клиръ и люди. Клиръ же поетъ Ст҃хирѣ сїю на гласъ ѿ.
ѿкоже Закхѣевъ домъ, твоимъ Хѣ воходомъ: Зри днѣ хос.	ѿкоже Закхѣевъ домъ: днѣтъ ѿма. на ѿворотѣ.	ѿкоже Закхѣевъ домъ, твоимъ Хрѣстѣ вхodomъ спасенїе бысть...	ѿкоже Закхѣевъ домъ, твоимъ Хрѣтѣ воходомъ: Зри на странѣ 79.	ѿкоже Закхѣевъ домъ твоимъ Хрѣтѣ вхodomъ спасенїе бысть...
Сщ҃енноначалникъ же вшѣдшъ на равность великаго Олтара. Дїаконъ столъ посрѣдѣ Цркѣ, настолицѣю ѣктенїю глетъ.	Сщ҃енноначалникъ же вшѣдшъ предъ царскаа врата, дїаконъ столъ посрѣдѣ Церкви, глетъ настолицѣю ѣктенїю.	Свѣщенноначалъ никъ же вшѣдшъ предъ царскїа врата, дїаконъ столъ посрѣдѣ Церкви, настолицѣю	Сщ҃еннодѣйствѣдъ шъ вшѣдшъ даже до царскихъ вратъ, дїаконъ столъ посрѣдѣ Церкви, глетъ настолицѣю ѣктенїю:	Свѣщенноначалъ никъ же вшѣдшъ предъ царскаа врата, дїаконъ, столъ посрѣдѣ церкви, глаголетъ

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

		Ėктѣнію глаголетъ:		настоѣщю Ėктѣнію:
Міромъ Гд̄ помлѣмса...	Міромъ Гд̄ помолмса...	Міромъ Гд̄ помолмса...	Міромъ Гд̄ помолмса...	Міромъ Гд̄ помолмса...
По совершѣніи Ėктѣніа Діаконъ глетъ.	По совершѣніи Ėктѣній, Діаконъ глетъ:	По совершѣніи Ėктѣній Діаконъ глаголетъ:	По совершѣніи Ėктѣній Діаконъ возглашаетъ:	По совершѣніи Ėктѣній діаконъ глаголетъ:
Съ оумилѣніемъ преклонѣше колѣнѣ,	Съ оумилѣніемъ приклонше колѣнѣ.	Съ оумилѣніемъ преклонше колѣнѣ,	Съ оумилѣніемъ приклонше колѣнѣ,	Съ оумилѣніемъ преклонше квлѣнѣ,
міромъ Гд̄ помлѣмса.	Міромъ Гд̄ помолмса.	міромъ Гд̄ помолмса.	міромъ Гд̄ помолмса.	міромъ Гд̄ помолмса.
_____	_____	Ликъ: Гд̄ помилѣй.	Ликъ: Гд̄ помилѣй. ѿ.	Ликъ: Гд̄ помилѣй.
Началникъ же преклонъ колѣнѣ предъ заключенными Црскими враты, съ благоговѣніемъ чтетъ сію Молтвѣ глад:	Началникъ же приклонъ колѣнѣ предъ заключенными Царскими враты, съ благоговѣніемъ чтетъ Молтвѣ сію:	Начальникъ же преклонъ колѣнѣ предъ заключенными царскими враты, съ благоговѣніемъ чтетъ сію МОЛІТВУ.	Щеннодѣйствѣай же приклонъ колѣнѣ предъ заключенными Царскими враты, съ благоговѣніемъ чтетъ Молтвѣ:	Щеннодѣйствѣ ай же преклонъ квлѣнѣ предъ затворенными царскими враты, съ благоговѣніемъ чтетъ сію МОЛІТВУ:
Гд̄ помлѣмса.	_____	_____	_____	_____
ѡвѣ. Гд̄ помилѣй.	_____	_____	_____	_____

<p>Бже превѣчный, Гди̑ бл҃годѣробне, съ вѣроу к тевѣ приходѣщихъ, и свол согрѣшеніа въ покаїніи исповѣдающихся милостивѣ пріемлай...</p>	<p>Бже превѣчный, Гди̑ бл҃годѣробне, съ вѣроу кз тевѣ приходѣщихъ, и свол согрѣшеніа въ покаїніи исповѣдающихся милостивѣ пріемлай...</p>	<p>Боже превѣчный, Гди̑ бл҃годѣробне, съ вѣроу кз тевѣ приходѣщихъ и свол согрѣшеніа въ покаїніи исповѣдающихся милостивѣ пріемлай...</p>	<p>Бже превѣчный, Гди̑ бл҃годѣробне, съ вѣроу кз тевѣ приходѣщихъ и свол согрѣшеніа въ покаїніи исповѣдающихся милостивѣ пріемлай...</p>	<p>Бже превѣчный, Гди̑ бл҃годѣробне, съ вѣроу кз Тевѣ приходѣщихъ, и свол согрѣшеніа въ покаїніи исповѣдающихся милостивѣ пріемлай...</p>
_____	_____	_____	Лікз: Я̑минь.	Клирз: Я̑минь.
<p>ТѢ Сѣлю, или Намѣстникѣ сгѡ востѣвшѣ ѿ колѣнопреклоненіа , Клирз поетъ Сѣхирѣ настолцию, на Глазъ с̑.</p>	<p>Здѣ Сѣтителю, или Намѣстникѣ сгѡ востѣвшѣ ѿ колѣнопреклоненіи л, Клирз поетъ Сѣхирѣ настолцию, на Глазъ, с̑.</p>	<p>Здѣ Сѣлтителю или намѣстникѣ сгѡ востѣвшѣ ѿ колѣнопреклоненіи л, Клирз поетъ Сѣхирѣ настолцию на глазъ, с̑.</p>	<p>Здѣ Сѣннодѣйствію щѣ востѣвшѣ ѿ колѣноприклоненіи л, Клирз поетъ Сѣхирѣ настолцию на Глазъ с̑.</p>	<p>Здѣ сѣннодѣйствію щемѣ востѣвшѣ ѿ колѣноприклоненіи л, клирз поетъ Сѣхирѣ настолцию на глазъ є̑:</p>
<p>Бл҃гови Гди̑ Храмы сей: Зри̑ Ли̑ х̑па.</p>	<p>Благослови̑ Гди̑ Храмы сей...</p>	<p>Благослови̑ Гди̑ Храмы сей...</p>	<p>Бл҃гови Гди̑ Храмы сей: Зри̑ на странѣ 83.</p>	<p>Благослови̑ Гди̑ храмы сей...</p>
<p>Началствѣлай донелѣже возвратитѣся кз великомѣ Олтарѣ, всю кропай̑ вндѣръ Цр̑квь глетъ Я̑нтѣфонѣ.</p>	<p>Началствѣлай̑ всю кропитъ̑ вндѣръ Цр̑ковь. донелѣ же возвратитѣся кз великомѣ Олтарю, глагола̑.</p>	<p>Началствѣлай̑ же всю кропитъ̑ вндѣръ Цр̑ковь донелѣже возвратитѣся кз великомѣ Олтарю, глагола̑:</p>	<p>Семѣ̑ поемѣ, Сѣннодѣйствѣлай̑ ѡвходитъ̑ кропай̑ вндѣръ всю Цр̑ковь и гла̑:</p>	<p>Началствѣлай̑ же кропитъ̑ вндѣръ всю цр̑ковь донелѣже возвратитѣся кз Олтарю, глагола̑:</p>

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

Ū̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з...	Ū̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з...	Ō̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з...	Ū̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з:	Ū̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з...
_____	_____	_____	ї́ прѣчал ꙗ̀коже о̀҃҃казаса вѣше на страни́ 97. По скончаніи стїхїры чтѣтъ	_____
С҃тї. Помїлѣи м̀л̀ Б҃же...	С҃тїхъ: Помїлѣи м̀л̀ Б҃же...	С҃тїхъ. Помїлѣи м̀л̀ Б҃же..	_____	С҃тїхъ: Помїлѣи м̀л̀ Б҃же..
Ū̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з...	Ū̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з...	Ō̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з...	_____	Ū̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з...
Сла́ва: ѿ нн҃ѣ:	Сла́ва: ѿ нын҃ѣ:	Сла́ва: ѿ нын҃ѣ:	_____	Сла́ва: ѿ нын҃ѣ:
Ū̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀ї:	Ū̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з...	Ō̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з:	_____	Ū̄кропіши м̀л̀ ŷ̄с̀о̀пом̀з:
Кропѣцѣ же С҃тлю, Кли́рїци сїи ѱалмы чтѣтъ.	Кропѣцѣ же є̄мѣ, Кли́рїцы чтѣтъ ѱалми сїи.	Кропѣцѣ же є̄мѣ, кли́рїцы чтѣтъ ѱалмы сїа:	_____	По скончаніи же стїхїры кли́рїцы чтѣтъ ѱалмы сїа:
ѱаломъ ѿд.	ѱаломъ, ѿд.	ѱаломъ ѿд.	ѱаломъ ѿд.	ѱаломъ ѿд.
Б҃же въ по́мѣ моѹ вонми:	Б҃же въ по́моць моѹ вонми	Б҃же въ по́моць моѹ вонми:...	Б҃же въ по́моць моѹ во́нми:	Б҃же въ по́моць моѹ вонми:...
Зрї дн҃ѣ вѣа.	_____	_____	зрї на страни́ 99.	_____
ѱаломъ ѿз.	ѱаломъ, ѿз.	ѱаломъ ѿз.	По́емъ ѱаломъ ѿз.	ѱаломъ ѿз.
Да́ воскреснетъ Б҃гъ...	Да́ воскреснетъ Б҃гъ...	Да́ воскреснетъ Б҃огъ...	Да́ воскреснетъ Б҃гъ...	Да́ воскреснетъ Б҃гъ...
Зрї дн҃ѣ ф҃г.	_____	_____	_____	_____
_____	_____	Сла́ва: ѿ нын҃ѣ.	Сла́ва: ѿ нын҃ѣ:	Сла́ва: ѿ нын҃ѣ:
_____	_____	_____	_____	ѿлладїа, а́лладїа, а́лладїа: сла́ва Тебѣ Б҃же.

<p>Скончавшѣ же сѧ Ѱалмопѣнію, и сщєннокроплєнію Црѣквє, Діаконѣ глєтѣ:</p>	<p>Скончавшѣсѧ же Ѱалмопѣнію, и сѡщєннокроплєні ю Црѣквє, Діаконѣ глагѡлетѣ:</p>	<p>Скончавшѣсѧ же Ѱалмопѣнію и сѡщєннокроплєні ю Црѣквє, Діаконѣ глагѡлетѣ:</p>	<p>Скончавшѣсѧ же Ѱалмопѣнію и сщєннокроплєнію Црѣквє, и возвратившѣсѧ їерєю кѣ великомѣ прѣбѡлѣ Діаконѣ глєтѣ:</p>	<p>Скончавшѣсѧ же Ѱалмопѣнію и сѡщєннокроплє нію црѣквє, діаконѣ глагѡлетѣ:</p>
<p>Пѧки и пѧки колѣнопреклонїше сѣ оумилєніємѣ. Гдѣ помѧлѣмсѧ.</p>	<p>Пѧки и пѧки колѣнѣ приклонїше со оумилєніємѣ Гдѣ помѡлимсѧ.</p>	<p>Пѧки и пѧки приклонїше колѣнѣ сѣ оумилєніємѣ Гдѣ помѡлимсѧ.</p>	<p>Пѧки и пѧки приклонїше колѣнѣ сѣ оумилєніємѣ, Гдѣ помѡлимсѧ.</p>	<p>Пѧки и пѧки преклонїше колѣнѣ сѣ оумилєніємѣ Гдѣ помѡлимсѧ.</p>
<p>_____</p>	<p>_____</p>	<p>_____</p>	<p>Ликѣ: Гдѣ помѧлѣ. г.</p>	<p>_____</p>
<p>Начѧлникѣ же вшєдѣ Црѣквини двєрми вѣ Олтѧрѣ, прѣ стѡю Трапєзю колѣнопреклонѣ, сѣ всѣми прѣстоѡцими, и ѡпѣвшѣ Клірѣ Гдѣ помѧлѣ г. четѣтѣ Ялтѣвѣ настоѡщѣю.</p>	<p>Начѧлникѣ же вшєдѣ Црѣквини двєрми вѣ Олтѧрѣ, прѣдѣ стѡю Трапєзю колѣнѣ приклонѣ сѣ всѣми прѣстоѡцими, и ѡпѣвшѣ Клірѣ Гдѣ помѧлѣ, г. четѣтѣ Ялтѣвѣ настоѡщѣю.</p>	<p>Начѧлникѣ же вшєдѣ царскими двєрми вѣ Олтѧрѣ, прѣдѣ стѡю Трапєзю колѣнѣ преклонѣ сѣ всѣми прѣстоѡцими, и ѡпѣвшѣ Клірѣ Господи помѧлѣ г. четѣтѣ настоѡщѣю. ЯОЛІТѢУ.</p>	<p>Ощєннодѣйствѣдѧи вшєдѣ царскими вратѧми вѣ Олтѧрѣ, и прѣдѣ стѡю Трапєзю колѣнѣ приклонѣ сѣ всѣми прѣстоѡцими, четѣтѣ настоѡщѣю ЯОЛІТѢУ:</p>	<p>Начѧлствѣдѧи же вшєдѣ царскими двєрми вѣ олтѧрѣ, прѣдѣ стѡю трапєзю колѣнѣ преклонѣ сѣ всѣми прѣстоѡцими, ѡпѣвшѣ клірѣ Гдѣ помѧлѣ г- жды, четѣтѣ настоѡщѣю ЯОЛІТѢУ:</p>
<p>Бже прѣмѧтивє, и Гдѣ блѡговѣтлѧивє, иже нѧ всѧкомѣ</p>	<p>Бже прѣмѧтивє, и Гдѣ блѡговѣтлѧивє,</p>	<p>Бже прѣмѧлѡстивє и Гдѣ</p>	<p>Бже прѣмѧтивє и Гдѣ блѡговѣтлѧивє,</p>	<p>Бѣко Гдѣ Бже нашѣ, многѡю Ои и</p>

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

мѣстѣ владычествованіа твоегѡ щедрѣ поспѣшествуєши...	їже на всѣкомъ мѣстѣ владычествіа твоегѡ щедрѣ поспѣшествуєши...	благодѣтелине, їже на всѣкомъ мѣстѣ владычествованіа твоегѡ щедрѣ поспѣшествуєши..	їже на всѣкомъ мѣстѣ владычествованіа твоегѡ щедрѣ поспѣшествуєши...	нензреченноу благотынену сподобивый назѡдѣтиа храмѡ семѡ въ жилице Твоєѡ непрѣступныа и неописанныа славы...
_____	_____	_____	Діиць: Яминь.	_____
	Воставъ же дѣе Началствудай, кропитъ свѣщенноу водою Стѣю Трапѣзѣ и Жертвенникъ, глагола.	Воставъ же Началствудай кропитъ свѣщенноу водою св. Трапѣзѣ и Жертвенникъ, глагола:	Воставъ же Сщєннодѣйствудай ѡ колѣноприклонєніи а кропитъ сщєнноу водою св. Трапѣзѣ и жертвенникъ гла:	Воставъ же началствудай кропитъ свѣщенноу водою стѣю трапѣзѣ и жертвенникъ, глагола:
_____	Ѡкропиши ма ѡсѡпомъ:	Ѡкропиши ма ѡсѡпомъ...	Ѡкропиша ма:	Ѡкропиши ма ѡсѡпомъ...
Дѣе творитъ обычный Ѡпдстъ, и сщєннодѣйствуетъ Бжтвеннѡу Дѡргю.	И прѡчал. По семъ ѡблачитъ а во своѡ Индїтїа и саваны: и полагаетъ на Стѣи Трапѣзѣ Янтїминь, Ѣвліе, Крѣтъ, и свѣщїи: на Жертвенницѣ же всѡ сосѡды, ѡкропивъ а Свѣщенноу водою: сїмъ же дѣйствующимъ: Клиръ чтетъ	и пр. Посемъ облачитъ а во ѡверъсы и покрывала, и полагаетъ на св. Трапѣзѣ Янтїминь, Ѣвліе, Крестъ и свѣщїи; на Жертвенницѣ же ставлѣтъ сосѡды, ѡкропивъ а всѡ свѣщенноу водою. Сїмъ же дѣйствѣемъ Дикъ чтетъ	и прѡчал, іакѡже оуказѡа вѡше. Посемъ ѡблачитъ а въ ѡверъсы и покрывала, и полагаетъ на св. Трапѣзѣ междѡ двоима верхними оверъсы Янтїминь, таже верхѡ всѣхъ св. Ѣвліе, поставляетъ напрестольный чтнїи Крѣтъ,	и прѡч. Посемъ ѡблачитъ а во оверъсы и покрывала, и полагаетъ на стѣи трапѣзѣ междѡ двѣма верхними оверъсы антїминь, таже Ѣвѡгелїе, крестъ и свѣщїи: на жертвенницѣ же поставлетъ

	<p>Трїстѡе. по Очѣ нашѣ: ѿ по Йѣко твоѣ ѣсть Царство: Тропарь, ѿ Кондакъ Храма: Глава, ѿ нынѣ, Бѣгородиченъ: ѿвѣ же по сѣмъ творитъ ѡбычный ѡпѣтъ. ѿ начиниетъ Проскомидію: Часы ѡбычнѣ: ѿ по сѣхъ совершаются Бѣжтвенна Литургія въ славу Бѣжю.</p>	<p>Трисвятѡе, по Очѣ нашѣ: ѿ по Йѣко твоѣ ѣсть Царство: Тропарь ѿ Кондакъ Храма: Глава: ѿ нынѣ: Бѣгородиченъ. Посѣмъ Настоятель ѡвѣ творитъ ѡбычный ѡпѣтъ ѿ начиниетъ Проскомидію, ѿ свѣщеннодѣйствѣ етъ Божественнѡ Литургію.</p>	<p>свѣщеники ѿ на нихъ свѣщій: на жертвенницѣ поставляеть сосѣды къ литургіанію, ѿ ѡкроплеть ѿ всѣхъ свѣщеннѡ водѡю. Сѣмъ же дѣйствѣемъ ликъ глетъ: Трїстѡе: по Очѣ нашѣ: Йѣко твоѣ ѣсть царство: ѿ по: ѿмнѣ, поетъ ликъ Тропарь ѿ Кондакъ Храма. ѿще Храму коегѡ Сѣтаѡ, Глава: Кондакъ тогѡ, ѿ нынѣ: Бѣгородиченъ по гласѣ Кондака. Посѣмъ іерей творитъ ѡбычный ѡпѣтъ, ѿ свѣщеннодѣйствѣ етъ Литургію.</p>	<p>сосѣды къ литургіанію ѿ ѡкроплеть ѿ всѣхъ свѣщеннѡ водѡю. Сѣмъ же дѣйствѣемъ ликъ четѣтъ: Трисвятѡе: ѿ прѡч. По Очѣ нашѣ: ѿ по Йѣко Твоѣ ѣсть царство: тропарь храма, Глава: ѿ нынѣ: кондакъ храма, ѿще храму Гдѣкѣ ѿли Бѣгородичный. ѿще же вѣдетъ храму коегѡ лико Сѣтаѡ, поетъ: Глава: кондакъ храма, ѿ нынѣ: вогородиченъ воскресенъ по гласѣ кондака. Посѣмъ настойтель ѡвѣ творитъ ѡбычный ѡпѣтъ ѿ начиниетъ проскомидію, ѿ</p>
--	--	--	--	--

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

				свѣщеннодѣйствъ ѡбъ божественнѡмъ лѣтѹргїю.
--	--	--	--	--

Цей загальний чин містить чотири молитви, які можемо віднести до двох типів:

1) на очищення від гріхів священнослужителів та тих, хто хоче бути учасником богослужіння у храмі, тобто вірних: “Бже всемогїи и мѡлостивый, иже иереѡмъ твоимъ мѣждѹ прочїими таковою благодатъ даровавый...”; “Бже превѣчный, Гди блгоутробне, съ вѣромъ къ тебѣ приходящїхъ, и своѡ согрѣшенїѡмъ въ покаїнїи исповѣдащїхъ мѡлостивѣ приемлай...”;

2) на очищення самого храму: “Бже силъ, и Спїсїтелю нашъ, имѣлай Престола Небо...”; “Бже прѣлїтїе, и Гди блгоувѣтїе, иже на всѡкомъ мѣстѣ владычествованїѡмъ твоѡмъ щедрѣ поспѣшествѡеши...” (або “Вдѡко Гди Бже нашъ, многомъ Ои и неизреченноу блгостїеню сподобивый наздѡтїса храмъ семъ въ жилище Твоѡ непрїстѹпнѡмъ и неопїсаннѡмъ славы...”).

В УГКЦ цей чин останній раз був опублікований у двох Требниках першої третини ХХ ст. – львівському 1925–1926 рр. (СТЛ-1925-1926, с. 361–367) та жовківському 1926 р. (СТЖ-1926, с. 309–327).

Висновок. В Унійній церкві (УГКЦ) протягом ХVІІІ–ХІХ ст. існували три передбачені на окремі, спеціально визначені випадки види чинів (молитви) для очищення храму від осквернення (десакралїзації), які сформувалися на основі візантїйської літургїйної традиції, а також упродовж ХVІІІ – початку ХХ ст. практикувався загальний (на всі випадки) чин для примирення церкви оскверненої, що була не єпископом освячена. Ці чини звершувалися для того, щоб зберегти чистоту і святість особливого місця та спорудженого на ньому храму, освяченого й призначеного безпосередньо для служіння Богові на цій землі. Право звершувати такі чини мав лише правлячий єпископ єпархїї або делегований ним священник. У сучасній літургїйній практиці УГКЦ для очищення святинї від десакралїзації вдаються до “Молитви на відкриття церкви, оскверненої єретиками” (АСС-1988, с. 259) та “Молитви на відкриття церкви, збезчещеної поганами чи єретиками” (АСС-1988, с. 259–260).

1. АБЛС-1793: *Архїєратїконъ или божественнѡмъ лѣтѹргїѡмъ Архїєпископомъ и єпископомъ.* (1793). Сѹпрасль.

2. АССР-1973: *Архїєратїконъ или служебникъ свѣтительскїи.* (1973). Римъ.

3. АСС-1988: *Архїєратїконъ або Свѣтительскїи служебникъ.* (1988). Видання синоду УГКЦ.

4. Дмитриевскїи, А. (1901). *Описание литургическихъ рукописей хранящихся в библиотекахъ православного востока. Евхологиѡи.* Т. II. Киевъ.

5. De Meester, P. (1930). *Liturgia Bizantina. Studi di rito bizantina alla luce della Teologia, del Diritto Ecclesiastico, Della Storia, dell'Arte e dell'Archeologia. Libro II. Parte VI. Rituale Benedizionale Bizantino.* Roma.

6. ЕТМІМ-1646: *Евхологїонъ, або Требникъ митрополита Петра Могилы 1646.* (1988). Римъ.

7. ЄТС-1736: *Євхологїонъ сїи єсть трѣбникъ.* (1736). Сѹпрасль.

8. СТУ-1739: *ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ή єсть ТРЕБНИКЪ*. (1739). *ЎНѢВЪ*.
9. СТУ-1744: *ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ή єсть ТРЕБНИКЪ*. (1744). *ЎНѢВЪ*.
10. СМТП-1786: *ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ή єсть МОЛИТВОСЛОВЪ или ТРЕБНИКЪ*. (1786). *ПочаєвЪ*.
11. СТП-1844: *ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ή єсть ТРЕБНИКЪ*. (1844). *Перемьшль*.
12. СТИ-1873: *ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ или ТРЕБНИКЪ*. (1873). *ЛьвѡвЪ*.
13. СТП-1876: *ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ή єсть ТРЕБНИКЪ*. (1876). *Перемьшль*.
14. СТИ-1925-1926: *ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ или ТРЕБНИКЪ*. (1925-1926). *ЛьвѡвЪ*.
15. СТЖ-1926: *ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ или ТРЕБНИКЪ*. (1926). *ЖѡвквЪ*.
16. КППУГКЦ: *Канони партикулярного права Української Греко-Католицької Церкви*. (2018). <https://docs.ugcc.ua/1/>
17. КУГКЦ: *Катехизм Української Греко-Католицької Церкви “Христос – наша Пасха”*. (2011). Львів.
18. ККСЦ-1995: *Кодекс канонів Східних Церков*. (1995). Львів.
19. Кунцлер, М. (2001). *Літургія Церкви*. Львів.
20. Нефедов, Г. (1995). *Таинства и обряды Православной Церкви*. Москва.
21. Прилуцкій, В. (1912). *Частное богослужение въ Русской Церкви въ XVI и первой половинѣ XVI в.* Кієвъ.
22. ПССС-1716: *ΠΟΝΤΙΦΙΚΑΛΛ ή єсть СЛЪЖЕБНИКЪ СВѢТІТЕЛЬСКІЙ*. (1716). *СѸпрасль*.
23. Сабат, П. (2018). *Требник митрополита київського, галицького та всієї Русі Ісидора (1433-1458) апостольської ватиканської бібліотеки фонду Борджіо-Ілліріко № 15 – живе джерело пізнання літургійного життя Київської Церкви (XV – поч. XVI ст.)*. *Ad Fontes Liturgicos*, 8, 114–137.
24. ССЛ-1886: *СЛЪЖЕБНИКЪ СВѢТІТЕЛЬСКІЙ*. (1886). *ЛьвовЪ*.
25. ССУ-1740: *СЛЪЖЕБНИКЪ СВѢТІТЕЛЬСКІЙ*. (1740). *ЎНЕВЪ*.

References

1. ARKHIERATIKON YLY BOZHESTVENNAIA LYTURHIa ARKHIEPISKOPOM Y YEYPSKOPOM (1973). Suplasl (in Ukrainian).
2. *Arkhyieratykon yly Sluzhebnyk Sviatytskyi*. (1973). Rym (in Italian).
3. *Arkhyieratykon abo Sviatytskyi sluzhebnyk*. (1988). Vydannia synodu UHKTs (in Ukrainian).
4. Dmytryevskiy, A. (1901). *Opysanye lyturhycheskykh rukopysei khраниashchykhhsia v bybyotekakh pravoslavnoho vostoka*. Evkholohyy. T. II. Kyev (in Russian).
5. De Meester, P. (1930). *Liturgia Bizantina. Studi di rito bizantina alla luce della Teologia, del Diritto Ecclesiastico, Della Storia, dell'Arte e dell'Archeologia. Libro II. Parte VI. Rituale-Benedizionale Bizantino*. Roma. (in Italian).
6. *Evkholohion, abo Trebnyk mytropolyta Petra Mohyly 1646*. (1988). Rym (in Ukrainian).
7. YeVKhOLOHION sy yest TREBNYK. (1736). (in Ukrainian).
8. YeVKhOLOHION sy yest TREBNYK. (1739). Univ (in Ukrainian).
9. YeVKhOLOHION sy yest TREBNYK. (1744). Univ (in Ukrainian).
10. YeVKhOLOHION si yest MOLYTVOSLOV yly TREBNYK (1786). Poचाiev (in Ukrainian).
11. YeVKhOLOHION sy yest TREBNYK. (1844). Peremyshl (in Ukrainian).
12. YeVKhOLOHION yly TREBNYK. (1873). Lvov (in Ukrainian).
13. YeVKhOLOHION sy yest TREBNYK. (1876). Peremyshl (in Ukrainian).
14. YeVKhOLOHION yly TREBNYK. (1925-1926). Lvov (in Ukrainian).
15. YeVKhOLOHION yly TREBNYK. (1926). Zhovkva (in Ukrainian).

IV. ФІЛОСОФСЬКІ ТА БОГОСЛОВСЬКІ АСПЕКТИ РЕЛІГІЙНОСТІ

16. *Kanony partykuliarnoho prava Ukrainskoi Hreko-Katolytskoi Tserkvy*. (2018). <https://docs.ugcc.ua/1/> (in Ukrainian).
17. *Katekhyzm Ukrainskoi Hreko-Katolytskoi Tserkvy "Khrystos – nasha Paskha"*. (2011). Lviv (in Ukrainian).
18. *Kodeks kanoniv Skhidnykh Tserkov*. (1995). Lviv (in Ukrainian).
19. Kuntsler, M. (2001). *Liturhiia Tserkvy*. Lviv (in Ukrainian).
20. Nefedov, H. (1995). *Taynstva y obriady Pravoslavnoy Tserkvy*. Moskva (in Russian).
21. Pryluts'kii, V. (1912). *Chastnoe bohosluzhenie v Russkoi Tserkvy v XVI i pervoi polovyni XVI v.* Kiev (in Ukrainian).
22. *Pontyfical si ject Sluzhebnyk Sviatytelskyi* (1716). Supasl (in Ukrainian).
23. Sabat, P. (2018). Trebnyk mytropolyta kyivskoho, halytskoho ta vsiiei Rusi Isydora (1433-1458) apostolskoi vatykanskoj biblioteky fondu Bordzhio-Illiriko № 15 – zhyve dzherelo piznannia liturhiinoho zhyttia Kyivskoi Tserkvy (XV – poch. XVI st.). *Ad Fontes Liturgicos*, 8, 114–137 (in Ukrainian).
24. *Sluzhebnyk Sviatytelskyi* (1886). Lvov (in Ukrainian).
25. *luzhebnyk Sviatytelskyi* (1740). Unev (in Ukrainian).